

Naročnina

Dnevna izdaja

za kraljevino Jugoslavijo

mesечно 25 Din

polletno 150 Din

celoletno 300 Din

za inozemstvo

mesечно 40 Din

nedejska izdaja

celoletno v Jugr.

slaviji 120 Din, za

inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III

Rokopisi se ne vračajo, nehranljivo

pismo se ne sprejema; Uredništvo

telefon št. 2050, upravitelja št. 2328

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov

istop, peti-veliki

maloglasov po 150

in 20, večji oglaš

nad 45 mm visine

po Din 250, veliki

po 3 in 4 Din, v

uredniškim delu

vrstica po 10 Din

p. Pr. večim g

naročilu popust

Izide ob 4 zjutraj

razen ponedeljka in

dneva po prezniku

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 »Cehovni račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.348 za inzerate, Sarajeva št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

V interesu države

Poset gospoda Alberta Thomasa, direktorja Mednarodnega urada dela, ki se je nekaj dni mudil v naši prestolici, je gotovo dogodek velikega političnega pomena. Izreden ugled francoskega socialističnega voditelja, ki je med svetovno vojno na odgovornem mestu ministra za municijo pokazal svoj veliki patriotizem v službi naroda in države, je danes še večji, ko vodi institucijo, ki je dalekosežne mednarodne važnosti. Gospod Albert Thomas vodi tako po poverjenju držav kakor po zaupanju delavskih organizacij urad, ki ima urejati in nadzirati socialnopolitično zakonodajo po vsem kulturnem svetu pa dajati inicijativo, da se izboljšuje in izpopolnjuje. Dasi nima odločujoče moči, ki bi mu po naravi njegove funkcije pripadala, predstavlja vsekakor faktor največje moralne avtoritete.

Gospod Albert Thomas je te dni zastavil to avtoriteto za neokrnjeno ohranitev obstoječe socialnozaščitne zakonodaje v naši državi, podprt po delavskih strokovnih organizacijah vseh struj, ki imajo pozitiven socialen program in ga skušajo uresničiti po mirni evoluciji. Ta nastop, ki je imel svoj višek v imponujoči delavski manifestaciji dne 28. februarja v Belgradu, je bil povzročen po prizadevanju delodajaljskih krogov Jugoslavije, da bi se naša, leta 1922, po modernih načelih urejena socialna zakonodaja reformirala tako, da bi pomenila poslabšanje za delavstvo. Po izjavah, ki jih je ob tej priliki podala vlada, smemo upravičeno soditi, da je misija gospoda Alberta Thomasa, ki se je po svoji dolžnosti in znani objektivnosti posvetoval tudi z zastopniki jugoslovanskega delodajalstva, imela vspeh in da je našlo stališče delavstva na merodajnem mestu popolno umevanje. Zlasti je treba poudariti dejstvo, da je gospod Albert Thomas priporočal zastopnikom delodajalcev, da naj vzdržujejo stike z delavskimi strokovnimi organizacijami pa da naj se pereči medsebojni problemi prijateljsko rešujejo po sporazumnem dogovoru.

Misija gospoda Alberta Thomasa mora imeti učinek tembolj, ker je znan kot velik prijatelj naše države. Zakaj prav to prijateljstvo do naše države mu je najboljši narekvalo njegov nastop za ohranitev pravic, ki so delavstvu Jugoslavije zajamčene po obstoječi socialnopolitični zakonodaji. Notranja okrepitev naše države, ki je po vladarjevem naročilu poglavitna naloga sedanje vlade, zahteva kot neobhoden pogoj vzajemnost vseh državljanov pa vseh državljanskih skupin, zlasti pa stanovskih interesnih organizacij, v občo dobro. Ta potrebna solidarnost izključuje vsako enostransko tiranje naših notranjih političnih, kulturnih ali socialnih problemov v ekstrem, bodisi desničarsko-reakcionarni bodisi skrajno levičarski. Kakor se ne more trpeti borba razredov v smislu sovraštva, izključanja enega razreda po drugem, tiranje enega samega razreda, tako ne sme država, ki hoče mirnega političnega soživljenja svojih državljanov, napredka gospodarstva in zadovoljnosti vseh slojev, posebno pa najširših množic, dovoliti, da bi se poslabšale postavbe, ki ščitijo slaberega pred izkoriščanjem njegovih delovnih sil. Država, ki dela na svoji konsolidaciji, ne more pospeševati socialne reakcije, ki bi ustvarjala nezadovoljne elemente in nujala netivo za razdirajoče strasti. Nasprotno — njeno delo mora iti za soglasjem, vzajemnostjo in sodelovanjem vseh interesnih skupin, za sporazumno rešitvijo socialnih problemov, za okrepitvijo čustva državljanske skupnosti vseh posameznikov in vseh skupin; mora pa biti to delo prešinjeno po ideji krščanske pravičnosti, ki terja priznanje človeškega dostojanstva delavčevega, ogromne vrednosti njegovega dela in njegove državljanske enakopravnosti. Reakcija, ki bi to tajila ali enakovaleževala, bi bila prav tako škodljiva za splošni blagor ko revolucionarno razredno stališče iz leve strani.

Naša vlada, ki je to razumela, je pokazala, da hoče delo obvarovati vsakih pretresov, in odločno nadaljevati delo pomirjenja bodisi političnih strankarskih bodisi socialnorazrednih strasti pa graditi bodočnost države na onih preizkušnih etičnih in socialnih temeljih, na katerih je bila zgrajena tudi naša obstoječa delavsko-zaščitna postavodaja.

Novi uradniški zakon

Zagreb, 3. marca. (Tel. »Slov.«) Kakor je Vaš dopisnik zvedel iz tukajšnjih uradniških vrst, bo uradniški položaj v bodoče po novem zakonu urejen približno tako: Uradniki se bodo delili v uradnike prve kategorije s fakultetno izobrazbo, uradnike druge kategorije s maturo, tretje kategorije s 4 razredi srednjih šol. V četrto kategorijo pridejo zvaniki, v peto pa sluge. Plača se deli v položajno, osnovno in v stanarino. Položajna plača bi bila naslednja: I. razred: 48.000 Din, drugi 36.000, III. 36.000, IV. 27.000, V. 24.000, VI. 21.000, VII. 18.000, VIII. 15.000, IX. 12.000, X. 10.000, XI. 9.000, XII. 8.000. V XII. razred pridejo sluge, v XI. pa zvaniki. Prva kategorija začne z VIII. druga z IX. in tretja s X. razredom. Osnovna plača bi bila razdeljena na 10. skupin. Začne se s 12.000, nato pa se skupine zvišujejo in sicer gre po vrsti z ozirom na napredovalno dobo treh let: 13.000, 14.000, 16.000,

18.000, 20.000, 22.000, 24.000, 26.000, 28.000, 30.000.

Napredovanje se vrši vsaka tri leta. Šesti razred položajne plače I. kat. od 12—20 službenih let odgovarja službenim prejemkom II. kat. s službo od 20 let dalje. Sedmi razred I. kat. od 5—12 let pa v II. kat. 12—20 let. Osmi razred I. kat. s službo do 5 let drugi kat. od 5—12 let, oziroma III. od 12—20 let, oziroma IV. kategoriji od 20 let dalje. V IX. razredu ostane II. kat. do 5 let v X. tretja kategorija do 5 let itd.

Seveda bo sedaj glavno, na katero finančno osnovo in finančni efekt bo pristal končno finančni minister. Računati je vsekako z delnim povišanjem dohodkov pa tudi z razredi, približno tako, kot jih je poznal stari avstrijski uradniški zakon. Če bi ta predlog obveljal, potem bi prišlo na bolje v prvi vrsti mlajše moči. Sorazmerno bi veliko pridobile poleg prve tudi ostale kategorije.

Zahteve sodnikov

Resolucije skupščine Združenja sodnikov Jugoslavije

Belgrad, 3. marca. k. Na izredni skupščini delegatov Združenja sodnikov iz naše države so bili na večerajšnji seji sprejeti sledeči sklepi:

Da se pravila Zveze društva sodnikov naše kraljevine spreminijo v tem smislu, da se ustanovi Združenje sodnikov kraljevine Jugoslavije; sedež Združenja je v Belgradu, sekcije pa v mestih, kjer so apelacijska sodišča.

Pravila predpisujejo organizacijo dela gl. skupščine in upravnega odbora, sekcije pa naj si svoje notranje organizacije uredijo same.

Do konca junija 1930 se mora vršiti redna skupščina radi izvolitve novega upravnega odbora. Dotodaj predstavlja Združenje in vodi poše upravni odbor, izvoljen na sestanku. V ta upravni odbor so izvoljeni člani upravnih odborov sodnijskih društev iz Belgrada in notranjosti.

Delegati so sklenili obiskati pravosodnega ministra, da mu sporoče stališče, ki ga zastopajo sodniki Jugoslavije glede novega uradniškega zakona, kolikor se tiče sodnikov ter z željami sodnikov. Te svoje nazore je Združenje tudi formuliralo v posebnem pismenem pred-

lugu. Združenje sodnikov kraljevine Jugoslavije smatra, da se vprašanje o položaju sodnikov mora tudi v bodoče, kakor dosedaj, urediti samo z zakonom o sodnikih, kakor je bilo to strjeno z zakonom o sodnikih 6. januarja 1929. Pri objavi splošnega uradniškega in specijelnih zakonov drugih strok, se sodnijski red ne sme zapostavljati, ker bi bilo to slabo vplivalo na solidno funkcioniranje našega pravosodja.

V cilju ustvarjanja teh principov smatra Združenje, da je potrebno storiti to-le: 1. Da se izenačijo dohodki sodnikov z dohodki finančnih in upravnopoličnih uradnikov, oziroma se na dodatke in natura, ki jih ti poslednji dobivajo. 2. Da se ukine zakon od 15. junija 1929, s katerim se zmanjšajo prejemki sodnikov. 3. Izenačenje napredovanja srezkih in okrožnih sodnikov. 4. Da se sodnikom dajejo posebej dodatki za nabavo knjig, z ozirom na novo zakonodajstvo. 5. Da se vsem sodnikom ali brezplačno ali po najnižji ceni dajejo na razpolago vse številke »Službenih novine«, začeti od 6. januarja 1929, da bodo imeli možnost, da se natančno in pravočasno vpoznajo z vsakokratnim novim zakonom.

Jugoslovanski časnikar umorjen v Parizu

Belgrad, 3. marca. k. Iz Pariza poročajo: Popoldanski listi prinašajo senzacionalno vest o umoru v pariškem hotelu. Zrtev umora je postal jugoslovanski časnikar Josip Werner iz Sarajeva, star 28 let. Ob šestih jutraj so hotelski uslužbenci čuli pet revolverskih strel iz Wernerjeve sobe. Ko so vdrli v njegovo sobo, so ga našli že mrtvega. Vratarica je videla moškega, ki je z veliko naglico hitel skozi hodnik in zginil na ulici. To se je zgodilo tako hitro, da ne more dati niti točnega popisa te osebe. Policija je začela z intenzivno pre-

iskavo. Dognala je, da se je v preteklem tednu interesiralo za sobo g. Wernerja več oseb. Iz tega se sklepa, da gre za umor, ki je bil že dalj časa pripravljen, vendar pa niso motivi znani. Zdi se, da gre za osebno maščevanje.

Pariz, 3. marca. AA. »Havas« javlja, da je preiskava, ki jo vodijo oblasti radi umora Wernera, rodem iz Sarajeva, dognala, da sta umor izvršili dve osebi. Werner je v Parizu pravil, da je prišel v Pariz na studije, izdajal pa se je tudi za novinarja. V Parizu je živel zelo revno.

Seja vlade

Belgrad, 3. marca. AA. Danes je bila pod predsedstvom predsednika vlade in ministra notranjih zadev generala Petra Živkovića seja ministrskega sveta, ki je trajala od 11 do 13. Seji so prisostvovali vsi gg. ministri razen ministra zunanjih zadev g. Marinkovića, ki se mudi v inozemstvu. Na tej seji so prišli v pretrse proračuni posameznih banovin, ki so bili sprejeti po predlogu ministra financ dr. Stanka

Thomas odpotoval v Atene

Belgrad, 3. marca. AA. Direktor mednarodnega urada za delo pri Društvu narodov Albert Thomas je pred svojim odhodom iz Belgrada posetil danes ob 8.30 predsednika vlade g. Živkovića, da se mu zahvali za izkazano pozornost in prisrčni sprejem, ki mu je bil prirejen v Belgradu za dobo njegovega bivanja.

Belgrad, 3. marca. AA. Danes ob 10.40 je odpotoval direktor mednarodnega urada za delo pri Društvu narodov Albert Thomas v spremstvu svoje soproge, šefa kabineta Vipla in zetom Draškovićem v Atene. Minister prometa je Thomasu dal na razpolago salonski voz do Soluna. Na postajo so Thomasa spremili zastopniki ministra zunanjih zadev, minister brez listnice dr. Kosta Kumanudi, dalje nekateri višji uradniki, tajnik delavskih zborskih Živko Topalović, zastopniki delodajalcev in številni časnikarji.

Seja VZS

Belgrad, 3. marca. AA. Vrhovni zakonodajni svet je imel danes sejo od 16—19.30. Na seji se je razpravljalo o zakonu o izvršitvi in obvarovanju (izvršni red). Vrhovni zakonodajni svet je zakon v načelu osvojil, naker se je vršila razprava o poedinostih. Seji sta prisostvovala v imenu ministrstva pravde dr. Eisner, predsednik vrhovnega sodišča v Sarajevu ter v imenu notranjega ministrstva inspektor Vlaškulin. Nadalje je bila na seji izvoljena sekcija za proučitev zakonskega predloga o železnicah v javnem prometu. V to sekcijo so bili izvoljeni dr. Šurmin, Mijušković, Doka Popović in dr. Gosar. Prihodnja seja se vrši jutri ob 16.

Splitški škof odlikovan

Belgrad, 3. marca. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja ter na predlog g. ministra pravde in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta je bil odlikovan z redom sv. Save I. stopnje g. Kvirin Klement Bonafčić, splitski škof.

Pariška konferenca bo odgodena

Budimpešta, 3. marca. r. V tukajšnjih političnih krogih se trdi, da vlada na pariški repariacijski konferenci med Madžarsko in Čehoslovaško veliko nesoglasje in da ni izključeno, da se bo radi tega pariška konferenca odgodila za mesec dni.

Demisija pruskega notr. ministra Grzesinskega

V presenečenje nemške politične javnosti je nenadoma odstopil pruski notranji minister Grzesinski. V posebnem pismu na pruskega ministrskega predsednika Brauna utemeljuje svoj odstop s svojo boleznijo, ki ga ovira, da bi se posvetil svojim dolžnostim z vnemo, kakor bi bilo treba. Nemški listi pa ne prikrivajo, da se je izvršila demisija energičnega ministra Drzesinskega tudi iz političnih vzrokov. Predvsem so vodili proti njemu strasten boj desničarski narodni socialisti in Hugenbergovi nacionalci, ker je bil Grzesinski odločno na stališču weimarske ustave. Kot pruski notranji minister, v čigar rokah je bila skoraj vsa policija, pa je imel tudi močna sredstva za obrambo te ustave. Še bolj pa so bili proti Grzesinskemu komunisti, ki so ob vsaki priliki občutili njegovo trdo roko. Z neizprosno doslednostjo je policija zatrla vse njihove revolucionarne poizkuse in vsi so vedeli, da je oče tega odločnega protikomunističnega odpora bivši berlinski policijski predsednik — Grzesinski.

Baš to odločno stališče pa je na drugi strani zagovarjalo pruskemu notranjemu ministru trdno stališče pri weimarski koaliciji, pa čeprav je imela vsaka od teh strank precej vzrokov za nezadovoljstvo s politikom Grzesinskega. Tako je bil Grzesinskemu prevelik strankar, ki je vedno silno pazil, da imenuje na važnejša mesta same socialne demokrate. Centrum pa tudi ni mogel soglašati z njegovo kulturno politiko in čisto zadovoljni niso mogli biti niti socialni demokrati, ker je odločnost njih ministra škodovala njih popularnosti med delavstvom. Toda vsi ti vzroki niso bili tako silni, da bi prodrli komunistični predlog o nezaupni Grzesinskemu in večina strank je baš sklenila, da odkloni ta predlog.

V tem pa je padla bomba. Senatni predsednik sodišča in član soc. demokratske stranke dr. Grützner je v posebnem pismu opozoril min. predsednika, da živi Grzesinski v konkubinatu in da bi mogla ta stvar priti vsled nekega drugega procesa pred sodišče. Enako pismo je doposlal tudi šefom strank. Ze prej pa so iz istega vzroka napadali nad vse strastno Grzesinskega nar. socialisti, ki so hoteli z odkritjem iz privatnega življenja nasprotnika doseči političen kapital. Stranke večine sicer niso hotele tako argumentacijo sprejeti, zato pa je izvajal konsekvence sam Grzesinski in po trinpolletnem vodstvu pruskega notranjega ministrstva odstopil.

Za njegovega naslednika je imenoval min. predsednik Braun dr. Waentiga, ki je bil dosedaj šef uprave v provinci Sachsen.

Krize še ni

Berlin, 3. marca. n. Pričakovana vladna kriza danes še ni nastopila. Kabinet se je danes obširno bavil s spornim finančnim vprašanjem. Sklenilo se sicer še ni ničesar, temveč se bodo pogajanja jutri nadaljevala. Iz tega dejstva sklepajo optimisti, da se bo dal v zadnji minuti še doseči kompromis med vladnimi strankami. Upanje pa je seveda kljub demokratskemu posredovanju majhno, ker nemška ljudska stranka nikakor ne bo dovoliti zvišanja direktnih davkov. Na drugi strani pa socialni demokrati odklanjajo vsako znižanje zavarovanja brezposelnih. Kriza zaenkrat še ni odpravljena, temveč samo odgodena.

Nadškof Bauer v Senju

Senj, 3. marca. r. Včeraj v nedeljo je prišel semkaj zagrebški nadškof prevzvišeni g. dr. Ante Bauer v spremstvu svojega tajnika in cbiaskal bolnega škofa presvitelega g. dr. Marušića. Zagrebški nadškof ostane tu dali časa.

Drugi Tardieujev kabinet

Točno, kakor je napovedal, je v nedeljo g. Tardieu predsedniku republike g. Doumergue predstavljal svoj drugi kabinet, ki številčno prekaša vse dosedanje vlade. Nova vlada šteje namreč 33 članov, 18 ministrov in 15 državnih podtajnikov.

Široka koncentracija, ki jo je g. Tardieu nameraval, se ni posrečila. G. Tardieu bi zelo rad pridobil radikale za novo vlado, da bi se tako izognil dolgotrajnim in mučnim debatam, ki jih bo moral izbojevati v parlamentu za nov proračun. G. Tardieu je bil pripravljen na najširše koncesije. Ponudil je g. Herriou mesto podpredsednika in pravosodno ministrstvo. Nadalje bi radikalna stranka dobila še štiri ministristva in dva državna podtajnika. V ponudbi g. Tardieuja je bilo posebej omenjeno, da se gg. Chautemps in g. Daladier, voditelj radikalov osebno sprejmeta v novi kabinet.

Vlada take široke koncentracije, ko si stopijo tako različni elementi nasproti, bi seveda ne mogla biti trajna. Tudi g. Tardieu ji je mislil dati že v naprej prehodni značaj. Sprejela naj bi proračun in socialno zavarovanje, v zunanji politiki pa dovršila vseče delo, to je londonsko razorožitveno konferenco. Takoj nato bi se pa zopet pristopilo k formiranju nove vlade. G. Tardieu je toraj ponudil radikalom, svojim najnevarnejšim nasprotnikom, neke vrste premirje, da v političnem zatíju skupno izvedejo naloge, ki so neodložljive in nujno zahtevajo rešitev. Apeliral je z drugimi besedami na njihov patriotizem — a ni uspelo. Radikali so odločno odklonili vsako sodelovanje z g. Tardieujem vedno še v upanju, da dobe položaj nazaj v roke. A tudi njihov račun se ni posrečil. Kljub odporu radikalov se je g. Tardieuju posrečilo sestaviti desničarsko vlado, ki je po sestavi klubov, ki ji pripadajo, nekoliko bolj levičarska, kot prva, razven tega pa ji pripadala tudi dva radikala, g. Dumesnil in g. Falcon, ki pa za to nimata privoljenja radikalnega kluba. Verjetno, da ju bodo radikali radi tega izključili iz stranke, — obstoja pa tudi možnost, da bo zlasti ugledni Dumesnil potegnil še nekaj drugih radikalov za seboj, kar bi bil jako hud udarec za radikale.

Nova francoska vlada ne pomenja nikake spremembe kurza ne v zunanji ne v notranji politiki. V vodilnih ministristvih so ostale iste osebnosti. V novi vladi je g. Briand kot zunanji minister. Dve ministriški krizi ena za drugo sta pokazali, da Briand ne more več brez Tardieuja vladati, a zaenkrat tudi Tardieu še ne brez Brianda. Odtod kompromis. Finance je mesto g. Chérona prevzel g. Paul Renault, znan prijatelj in zaupnik g. Tardieuja. — Zelo verjetno je, da si bo g. Tardieu poskušal v nastopni parlamentarni dobi iz raznih malih skupin, ki sestavljajo desnico in sredino, skovati močno, kar moči homogeno desničarsko večino, ki bi mu za poznejši čas omogočila trajno obvladanje politične situacije.

Kardinalova oporoka

Rim, 3. marca. n. Kardinal Merry del Val je s svojim testamentom vse svoje premoženje zapustil kongregaciji De propaganda fide in obenem izrekel željo, da bi bil pokopan v cerkvi sv. Petra ali v bližini papeža Pija X. Ko so kardinal predložili to željo papežu, je papež brez besede odprl miznico, vzel iz nje zapечатeno pismo in ga izročil kardinalom. Bil je testament papeža Pija XI., v katerem je naročil kardinalu Merry del Valu, da pokoplje njegovo truplo poleg papeža Pija X. Kardinali so nato dognali, da je mesto še za tretji grob. Papež je nato zopet zapечатil svoj testament in rekel: »Tem bolje, bomo pa trije skupaj ležali!«

Kriza a'banske vlade

Tirana, 3. marca. AA. Vlada je podala ostavko zaradi nesoglasij s parlamentom. Zadnje dni so bile v parlamentu ostre debate o interpelaciji, ki je bila vložena glede italijanske družbe »Agip«. Krizo bodo reševali šele po bairamskih praznikih. Mandat za sestavo nove vlade bo po vsej priliki poverjen podpredsedniku parlamenta Vangeliju.

Delovanje Obrtne banke

Belgrad, 3. marca. k. V sredo, dne 3. t. m. se vrši plenarna seja obrtne banke pod predsedstvom g. Stojadinovića. Iz poročila predsedstva navajamo: Leta 1929. je bilo zaprosenih kreditov za 116.118.192 dinarjev napram 110 milijonom leta 1928. Zelo veliko je bilo konkurzov radi splošne gospodarske krize. Od vpisanega temeljnega bančnega kapitala 75 milj. dinarjev je bilo 31. decembra 1929 vplačanih 40.022.044 Din. Od te vsote je država vplačala na 150.000 akcij 15.500.000 Din, privatni delničarji pa 33.522.044 Din, dočim jih je bilo 6059 uničenih, ker niso bile pravčasno vplačane. Iz tega se vidi, da je država plačala 33 odstot., privatniki pa 58 odstot., dočim bi morala to razmerje pravzaprav biti 40:60. Obrtna banka ima še vedno zelo veliko prostih kreditov, tako da si je težko misliti, da ne bi mogla plasirati razpoložljivih sredstev. Do konca 1. 1929. je dobilo kredite 63 zadrug s skupno 5500 zadrugarjev, napram 58 zadrugam v letu 1928. Skupni prihodek banke 31. decembra 1929 je znašal 63.895.000 napram 69.839.000 v letu 1928. V teku poslovanja od začetka dalje je banka eskontirala 40.837 menic v vrednosti 312 milijonov 715.228 Din. Odpisanih je bilo skupno 117 menic v znesku 529.651 Din. V teku 1929 je bilo vračenega denarja 26.092.000. Dne 31. decembra 1929 je bilo pri centrali in glavnih podružnicah v Zagrebu naloženega skupaj 27.658.333 Din, napram 16.557.986 Din v prejšnjem letu. V letu 1929 je banka dala kredita 16.652 obrtnikom. Z ozirom na bilanco bo predlagala na obnem zboru, da se izplača na račun dividende delničarjem po 9 Din na akcijo.

Druga Tardieujeva vlada

V nedeljo zjutraj bila nova vlada sestavljena — Računajo, da ima vlada 20 glasov večine

Pariz, 3. marca. AA. Včeraj ob 2.15 je g. André Tardieu sporočil novinarjem tole listo svojega kabineta:

Predsedstvo in notranje zadeve: André Tardieu; podpredsednik in minister za pravosodje: Raoul Pérel; minister za zunanje zadeve: Aristide Briand; minister vojske: Maginot; minister za vojno mornarico: Dumesnil; minister za finance: Paul Renault; minister za proračun: Germaine Martin; minister za prosveto: Pierre Marraud; minister za kolonije: François Piétri; minister za pošto, brzojav in telefon: Mallarmé; minister za trgovino: Flaudin; minister za poljedelstvo: Ferdinand David; minister za trgovsko mornarico: Louis Rollin; minister za delo: Pierre Lavale; minister za javna dela: Pernot; minister za narodno zdravje: Féry; minister za pokojnine: Champefer des Ribes; minister za letalstvo: Laurent Eynac.

Državni podtajniki:

Državni podtajnik v predsedstvu vlade: Marcel Heraud; državni podtajnik za narodno gospodarstvo: François Poncel; državni podtajnik ministrstva za notranje zadeve: René Manaut; državni podtajnik v ministristvu za vojsko: Ricolfy; državni podtajnik v ministristvu za vojno mornarico: R. O.; državni podtajnik v ministristvu za kolonije: Alcide De'mont; državni podtajnik v ministristvu za poljedelstvo: Serot; državni podtajnik v ministristvu za javna dela: Faïcos; državni podtajnik v ministristvu za delo: Catala; državni podtajnik v ministristvu za telesno vzgojo: Maurineau; državni podtajnik v ministristvu za tehnično vzgojo: Lillas; državni podtajnik v ministristvu za lepe umetnosti: Lottier; državni podtajnik v ministristvu za proračun: Barelli; državni podtajnik v ministristvu financ: Maurice Paische; državni podtajnik v ministristvu za trgovino: Oberkirch.

V petek se obnove londonska pogajanja

London, 3. marca. AA. Ker se bo francoski kabinet predstavljal zbornici šele v sredo, ne bo mogla londonska pomorska razorožitvena konferenca pričeti z delom pred petkom. Če bo zbornica izrazila Tardieuju zaupnico, odpotujejo francoski delegati Tardieu, Briand, Dumesnil, Piétri in Kerguezec v London v četrtek ponoči.

»Times« poročajo, da bo Tardieu nadaljeval prejšnjo francosko politiko in naglašajo, da je Tardieu na vsak način moč na svojem mestu. List zaključuje, da je ministrska kriza povzročila veliko izgubo na času, kar ni nikomur koristilo.

Govor amer. delegata

London, 3. marca. AA. Ameriški delegat na londonski pomorski razorožitveni konferenci Charles Adams je brzojavil v Ameriko govor, v katerem pravi, da se je sporazum med angleškim, francoskim in italijanskim stališčem v vprašanju tonažnih številk zakasnil, ker je nastopila francoska ministrska kriza. Adams je v svojem govoru nadalje naglasil, da se je z ministrsko krizo edipole izgubilo na času, in da se bodo razgovori s povratkom francoske delegacije lahko nadaljevali. Adams je dodal: »Mi bomo sedeli v Londonu, dokler ne bomo dosegli sporazuma. Jaz mislim, da sta se japonsko in ameriško stališče znatno zblizala. Mi imamo veliko časa in Amerika bo potrpekla, ker ve, da ima konferenca pred seboj komplicirane probleme varnosti. Par dni več ali manj ne pomenja ničesar v primeru vrednosti sporazuma, ki naj se doseže v mirnem ozračju. Končno je Adams v svojem govoru naglasil, da zahtevajo Zedinjene države tako veliko vsoto, kakor jo potrebujejo za svojo narodno varnost.

Indija na razpotju

London, 3. marca. n. O Gandijevem ultimatu se čuje, da se bo pasivni odpor izvajal tako-le: 1. poziv k ignoriranju davkov, posebno davka na sol, 2. lokalni indijski upravni uradniki se pozovejo, da vsi skupaj izstopijo iz uradov, 3. prebivalstvo na deželi naj pozove svoje rodbinske člane, da izstopijo iz vladne službe, 4. družabni bojkot vseh vladnih uradnikov, 5. bojkot pravosodstva.

London, 3. marca. n. Zbor princev v Delhiju je soglasno sklenil resolucijo, ki pozdravlja dominionski statut za Indijo, dočim odločno odklanja politiko ločitve od angleškega imperija. Gandi je včeraj poslal svoj ultimatum podkralju. S tem je pasivni odpor postal gotov.

Seja fašist. parlamenta

Rim, 3. marca. r. Danes se je vršila sestanka fašistične zbornice. Najprej se je vršila komemoracija za pokojnim ministrom Bianchijem. Jutri se pa prične proračunska razprava. Senatska zbornica se sestane 16. t. m. Zaradi velikega števila zakonskih načrtov, ki morajo biti v najkrajšem času sprejeti, bo trajalo zasedanje fašistične zbornice 3 do 4 dni. Dne 18. t. m. se prične zasedanje velikega fašističnega sveta, na katerem bo podal Mussolini obširen ekspozé o notranji situaciji.

Pariz, 3. marca. AA. »Havas« poroča: Člani nove vlade so davi prevzeli posle.

Sestava vlade

Pariz, 3. marca. AA. Lista novega kabineta je v političnem pogledu tale: v vladi je iz skupščine 6 članov radikalne leve (ki predstavljajo skupino 51 poslancev), 3 člani demokratske socialne akcije (31 poslancev), 9 republikanske leve (65), 1 republikanski socialist (19), 2 radikalna socialisti (114), 3 iz republikanske demokratske unije (89), 2 neodvisna levičarja (20), 2 z leveice radikalnih socialistov (15), 1 nezavisen in 1 demokratski populist (18). Iz senata je 11 demokratske unije (34 senatorjev), 3 z leveice radikalnih demokratskih socialistov (150) in 1 nevpisan. Novi kabinet ima 34 članov, med njimi 18 ministrov, 15 državnih podtajnikov in 1 visokega komisarja. 6 članov pripada senatu, a 20 članov in podtajnikov je bilo že v prvem Tardieujevem kabinetu, medtem ko je 14 novih.

Program nove vlade

Pariz, 3. marca. n. Nova vlada bo v svojem programu dovoljevala političnim nasprotnikom koncesije. Finančni program je enak Chautempsu. Predlogi finančne komisije glede znižanja davkov so sprejeti in renta za stare bojevnike odobrena. »Echo de Paris« poroča, da se bo nadaljevala v prvem Tardieujevem kabinetu napovedana politika prosperitete. Tardieu bo izjavil, da o »ne njegov« delo, ki se je stavljal radikalom glede notranjepolitičnega »remirja«, še dalje v veljavi, že radi tega, ker ni globokih razlik niti glede potrebnosti davčne reforme niti glede končnih ciljev velikih zunanjepolitičnih problemov: londonske konference, Youngovega načrta, carinskega premirja in saarskih pogajanj.

Težaven položaj Francie

Pariz, 3. marca. r. Jules Sauerwein javlja iz Londona »Matinu« alarmantne vesti v zvezi s pogajanjmi na londonski konferenci. Po teh vestih bo prišlo še ta teden med Ameriko in Japonsko in nato med Ameriko in Veliko Britanijo do posebnega sporazuma v vprašanju omejevanja graditve bojnih ladij in v vprašanju paritete. Ako bo prišla francoska delegacija čez dva ali tri dni na konferenco v London, bo Francija izpostavljena velikanskemu pritisku od strani drugih držav.

Senator Borah za razorožitev

Newyork, 3. marca. n. Senator Borah je izjavil včeraj v svojem govoru, ki ga je imel v radiu: Če bi se razorožitvena konferenca razšla brez uspeha, bi to ne bil samo razočaranje za milijone, temveč katastrofa. Države na konferenci so iste, ki so se v svetovni vojni borile ramo ob ramo. Nemčija nima mornarice in nobene pomembne vojske. Avstrija je brez moči. Madjarska je razkosana in se bori za svoj obstoj. Samo zmagovalci so v Londonu. Podpisali so sveto pogodbo, da nikdar več ne bodo segli po vojnih sredstvih. Če se sedaj ne posreči zmanjšati oboroževanje, bi bilo vsako upanje mrtvo. Vlade, ki so podpisale mirovno pogodbo, imajo 30 milijonov mož pod orožjem. Na leto se razmeče pet milijard dolarjev za vzdrževanje bojnih sil. V zadnjem letu so izdale v Londonu zbrane velešile 10 milijardo samo za oboroževanje na morju. Sumničenje, nemir in nezaupanje vladajo tako kakor poprej. Samo zaupanje lahko omogoči omejitve oboroževanja. Londonska konferenca bi morala svoja posvetovanja vršiti javno.

Pred veliko bitjo na Ki'a'skem

London, 3. marca. AA. Iz Pekinga poročajo, da bo v kratkem med četami Čangkajskih in kitajskimi uporniki velika bitka. Čangkajšek bo skušal zasesti Tientsin in Peking.

Rehorden uspeh smuških tekem

Oslo, 3. marca. n. Narodnih slavnosti na Norveškem, posebno tekmovalna na Holmenkollen, se je udeležilo več kot 60.000 gledalcev, med njimi tudi kraljeva rodbina. Kvaliteta in kvantiteta zasedbe in izvršitve je bila rekočna. Več kot 400 skokov je bilo izvedenih v pilih treh urah. Oficialni rezultati se bodo objavili šele danes zvečer ob razdelitvi daril. Nemec Glass je s skokoma 46 in 44,5 m bil prvi izmed zastopnikov Srednje Evrope. Kraljevi pokal je dobil Norvežan Imjarengen s skokoma 46,5 in 42 m. Damski pokal za najboljši tek s skokom v kombiniranem teku pa je dobil Sigmund Rund. Zaključek prirediteljev tvori danes trajni tek na 50 km.

Oslo, 3. marca. n. Mednarodni zimski sportni teden je danes končal s trajnim tekom na 50 km. Ob startu je bila huda megla ter se je od 177 prijavljenih tekmovalcev postavilo 110. Ker je bil ponoči hud mraz, je bila pot skoro večinoma zledenela. Zastopniki Srednje Evrope pač niso prišli do veljave, temveč se je razvila huda konkurenca med Norvežani, Švedi in Finci. Prvi zmagovalec je bil Šved Utterström, ki je prišel na cilj v sijajnem času 3:53:17. Drugi je bil Norvežan Rustadstuer, tretji pa Finec Paananen. Od srednjeevropskih tekmovalcev je dosegel najboljšo mesto Čeh Josef Nemeček s 4:33:36. Njegov sorojak Fetterer je dosegel 4:35:52. Edini zastopnik Nemčije Turinžan Otto Wahl je dosegel čas 4:41:16.

Masarykove svečanosti se priče

Praga, 3. marca. n. Na častitke mladinskih organizacij Rdečega križa se je zahvalil predsednik Masaryk otrokom v govoru s pozivom, naj se utrjujejo z delom in telovadbo ter zmernim življenjem. Rekel ji je: »Ne bodite bojazljivi, temveč pogumni! Zanesite se na Boga, na dobre ljudi in na same sebe! V naši državi je več narodov. Vsak naj ljubi svoj jezik in svoj narod ter naj pri tem skuša približati narode med seboj in pomagati do sporazuma. Učite se jezikov svojih sosedov! Znamenje Križa nas druži vse in veže vse narod« v človeško celoto. Masaryk je sam prestavil svoj govor v nemški in češki in mađarski jezik.

Praga, 3. marca. n. Predsednik Masaryk je danes sprejel zastopnike češkoslovaškega učitelstva, ki so s spomenico zahtevali novo šolsko organizacijo. Masaryk je odgovoril, da morda ni slučajno, da je učitelj postal prvi predsednik nove države. To odgovarja nazorom Komenskega, ki je v šoli vedno videl državo v malem. Izjavil se je za reformo visokosolskega studija, katerega metode se morajo zboljšati. Glavna naloga šole in posebno vseučilišča je, da učenci morejo zavzeti samostojen stališče glede problemov praktičnega življenja. Učitelji in starši morajo biti nasproti otrokom predvsem odkritosrčni.

Dalje je Masaryk sprejel danes delegacijo 35 članov berlinske mednarodne študentske zveze, ki potuje po Češkoslovaški, Avstriji, Italiji in Švici in ki je predložila predsedniku svoje čestitke. — Nato je poselila predsednika Masaryka 30 članska delegacija iz njegovega rojstnega okraja Hodonina. Predsednik se je posebno razgovarjal z nekaterimi starejšimi ljudmi iz občine Čenkovice, kjer je predsednik svoječasno hodil v ljudsko šolo. Nato je povabil delegacijo na kosilo v bivši češki prestolni dvorani.

V češkem deželnem zboru je predsednik opozarjal na to, da je bil Masaryk že l. 1892. poslanec češkega deželnega zbora in da je tam nastopal za načelo avtonomije, od katere je edino upal na nemško-češki sporazum. Pred govorom predsednika so ostentativno zapustili dvorano komunisti, nemški nacionalisti in nemški narodni socialisti. Deželni zbor je nato sprejel predlog za ustanovitev Masarykovega doma za tuberkulozne in dovolil v to svrhu 25 milijonov Kč.

Komunisti so današnjo sejo praškega občinskega sveta porabili za to, da so demonstirali proti Masaryku. Ob 2 popoldne se je pred praško mestno hišo zbralo okoli 200 komunistov. Močna policijska četa je morala komuniste s silo razgnati ter je aretirala komunističnega poslanca Krosnarja, štiri komuniste in dve komunistinji. Poslanca so po legitimiranju izpustili. Na seji sami pa je komunistični občinski svetnik Vacek ironiziral Masarykovo proslavo in jo označil za socialno-fašistično komedijo. Zupan dr. Baxa ga je pustil govoriti do konca, pridržal pa si je, da vloži ovadbo radi razžalitve predsednika.

Stalin po ušča

Moskva, 3. marca. n. V prizadevanju za ureditev poljedelske kolektivizacije dela Stalin na to, da se vse kolektive pozitivno spolnijo v tako zvanih artelih, to je zadrugah za skupno poljsko delo, v katerih ostanejo samo stroji, seme, delo in vprežna živalna skupna last, dočim ostanejo stanovanjske hiše, vrtovi, mali inventar, drobnica, perutnina in ena moizna krava privatna last.

6. večer mednarodnih rokoborb

Snoči so se rokoborne tekme pri polni unijski dvorani nadaljevale. Velika dvorana je bila tako polna, da je policija zabranila nadaljnje izdajanje vstopnic. Pred pričetkom rokoborb je g. Mrna pokazal par produkcij, pri katerih je prišla do veljave njegova silna moč. Najbolj efektne je bilo krivljenje sedem metrov dolgega in tri centimetre debelega železnega droga. Drog je držal v ustih, katerega mu je skrivilo šest ljudi, 30 cm dolgo in en in pol cm debelo železno palico je pa z rokami skrivil v obliko ploskve. Nato so nastopili atleti, od katerih sta pa dva manjkala. Pröller in Bachraty sta odpotovala, ker nimata izgleda na uspehe. Izmed obistinva se je prijavil tudi amater g. Sotler, ki bo danes nastopil proti Doberlu. Nato sta nastopila Johnson in Wehrman. In zopet je imel Johnson s svojo gibčnostjo veliko prednost. Masivni Wehrman mu ni mogel do živga in zato je borba ostala neodločena. Ravno tako sta se tudi neodločeno borila Budrus in Mrna. Ta borba je bila radi robusnosti obeh atletov zelo surova. Nato je ponovno nastopil Wehrman proti Doberlu, katerega je spravil s podprijemom v 5. minuti na hrbet. K odločilni borbi sta nastopila Kopp in Italijan Equatore. Borba je bila zelo napeta, zlasti še, ker se je vodila zelo oprezno. Kopp se je samo branil in se pazil, da ni uspel Italijanu njegov specialni prijem. Občinstvo je bilo zelo nervozno. Večkrat je imel sicer Kopp Italijana skoro na hrbtu, z izredno spretnostjo se je pa Equatore vedno rešil. Pri nesem poskusu Koppa, spraviti Italijana na hrbet, je uspel Italijanu njegov prijem. Izgledalo je, da bo Koppa premagal, kajti Kopp je bil docela izčrpan. Zgodilo pa se je nekaj neverjetnega. Italijana je prijel, ker je napačno držal svoj prijem dvojni Nelson, v prste krč. Tako je Kopp, še predno je videl, kaj je Italijanu, istega položil s podprijemom na hrbet. Krč je bil tako silen, da mu nista mogla iztrgati rok Wehrman in Mrna, najsilnejša atleta. Šele zdravniška intervencija je rešila Equatofoja. Ta krč je velika redkost. Prisotno občinstvo je Koppa burno pozdravljalo. Reči pa moramo, da je bila zmaga Koppa čisto slučajna.

Dunajska vremenska napoved: Večji omla jasno. Ponekod megla.